

зауважень щодо структури та побудови аргументів.

Безпосереднє проведення судового засідання відбудеться на останньому практичному занятті з курсу, у процесі якого студенти мають зімітувати засідання господарського суду. Для підвищення якості такого заняття студентам організовується відвідування одного чи кількох засідань господарського суду, де вони мають можливість переконатись у розумінні ними обраних ролей, з урахуванням чого скорегувати свої виступи у процесі гри.

Перед початком гри викладач (керівник гри) роз'яснює аудиторії правила, згідно з якими під час її проведення будуть оцінюватись наступні елементи:

знання норм господарського процесуального законодавства;

правильне застосування цих норм під час проведення процесуальних дій у судовому засіданні;

вміння орієнтуватись у складеній ситуації з урахуванням виступів учасників судового засідання;

повнота аргументації висунутої тези, побудова своїх промов, їх логічність, стиль та мова, ораторська майстерність.

Після оголошення рішення у справі і закриття судового засідання відбувається обговорення проведеного заняття, в якому беруть участь як слухачі процесу, так і безпосередні його учасники. Для цього рекомендується під час гри зробити відеофіксацію, що дасть можливість студентам оцінити як власну гру, так і інших учасників процесу.

Викладач (керівник гри) по її закінченні підсумовує результати обговорення заняття і оцінює дії кожного учасника навчального судового процесу.

Досвід використання цього методу навчання свідчить про підвищення роботи студента на занятті, крім розвитку професійних навичок проведення заняття у такій формі вчить їх взаємоконтролю та розвиває здібності роботи у команді тощо.

Таким чином, рольові ігри у формі імітації судового процесу мають бути обов'язковою складовою процесу вивчення дисципліни «Господарське процесуальне право», адже їх використання гарантує позитивний настрій її учасників та підвищує зацікавленість студентів в опануванні дисципліни, оптимізує їх розумовий розвиток, допомагає більш осмисленому засвоєнню знань, розвиває вміння студентів активно використовувати знання на практиці та посилює інтерес до майбутньої професії.

КЕЙС-МЕТОД ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ

О.В. Тутова

Активне використання методу студентських дискусій за наслідками розгляду конкретних бізнес-ситуацій (кейс-методу) бере початок з 1910 р. і до сьогодні є важливою складовою практики вищої професійної освіти у всьому світі.

Використання кейс-методу сприяє розвитку у студентів аналітичних, комунікативних та творчих навичок, надає можливість засвоювати навички розв'язання практичних ситуацій і ігровій формі, оскільки класичні кейси, на думку фахівців, нагадують собою літературний твір, який створює імітацію реальної життєвої ситуації та, між іншим, допомагають психологічно адаптуватися до умов майбутньої професійної діяльності.

Питання застосування кейс-стаді у педагогічному процесі розглядалося такими дослідниками, як В. Біскуп, М. Наумова, Я. Сікора, Ю. Сурмін, Т. Пащенко та інші. Однак, останнім часом досвіду застосування кейс-стаді в процесі підготовки

правознавців у науковій літературі приділяється уваги навіть менше, ніж за такими спеціальностями як математика, іноземна мова тощо. Між тим їх застосування є дуже важливим для підготовки майбутніх фахівців – правників, та має певні особливості, які доцільно враховувати у процесі навчання.

На сьогодні існує досвід застосування багатьох видів кейсів, які варіюються залежно від об'єму, складності, формату, спрямованості тощо.

Традиційні кейси є досить об'ємними (від 20 до 50 сторінок) та застосовуються здебільшого в процесі підготовки у бізнес-школах. Сучасний адаптований варіант класичних кейсів, так звані «стислі нариси» містять від 1 до 10 сторінок і є такими, що найчастіше застосовуються для формування професійних навичок та компетенцій бакалаврів та магістрів спеціальності «правознавство».

За структурою можна виокремити кейси, які передбачають наявність чіткої однозначної відповіді (структуровані кейси) та спрямовані на напрацювання вмінь застосовувати конкретні набуті знання. Кейси, які складаються з сукупності даних, є більш складними та неоднозначними (неструктуровані кейси), можуть містити неправдиву чи непотрібну інформацію. Вони призначені для розвитку аналітичних навичок, навичок роботи в команді тощо. Нетипові (творчі) кейси спрямовані на розвиток творчих здібностей, під час їх вирішення доцільно застосовувати додаткового такі інтерактивні методи навчання як мозковий штурм, евристична бесіда, змагання тощо.

Залежно від мети використання у навчальному процесі виокремлюють практичні, учбові та науково-дослідницькі кейси. Метою практичних кейсів є напрацювання навичок застосування отриманих знань, наприклад, шляхом складання процесуальних документів тощо. Учбові кейси надають можливість набуття досвід вирішення типових задач, з якими майбутній фахівець буде стикатися у повсякденній практичній діяльності. Науково-дослідницькі кейси орієнтовані на проведення наукового дослідження (отримання нового знання) та напрацювання навичок оформлення наукового результату.

На думку фахівців кейс повинен:

містити опис реальної (максимально наближеної до реальності) практичної професійної ситуації;

містити оптимальний обсяг інформації;

бути пов'язаним з темою (кількома темами) навчального курсу;

розв'язання кейсу не повинно бути на поверхні;

кейс повинен складатися з урахуванням особливостей студентів та методів навчання.

Що стосується структури кейса, то в обов'язковому порядку, незалежно від виду, кейси повинні містити опис практично (проблемної) ситуації, формулювання завдання, запропонований формат результату та критерії оцінювання.

Доцільність та ефективність того чи іншого виду кейсів залежить не тільки від спеціальності, за якою навчаються студенти, але й від особливостей конкретного предмету у межах такої спеціальності. Так, у низці вищих навчальних закладів України (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця), Інститут управління і права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Київ) тощо) на другому рівні вищої освіти (магістерський) викладається дисципліна «Проблеми господарського права» («Актуальні проблеми господарського права»). Специфіка викладання цієї дисципліни обумовлює доцільність використання окремих підходів до формування кейсів для формування компетенцій студентів в межах її вивчення. Найбільш ефективним видається формування та використання наступних видів кейсів як неструктуровані

та нетипові (творчі). Це дозволяє організувати навчання таким чином, щоб студенти під час вирішення кейсу змогли самостійно виявити проблему, що сприятиме розвитку аналітичних та творчих здібностей та кращому засвоєнню матеріалу, оскільки має місце активне запам'ятовування.

Кейс доцільно формувати таким чином, щоб під час його вирішення студент не тільки міг виявити та проаналізувати проблеми саме господарсько права, але й використати знання з інших дисциплін (теорії права, господарського процесу тощо).

Важливим є застосування науково дослідницьких кейсів, оскільки їх вирішення дозволяє одночасно тренувати навички проведення дослідження за темою магістерських робіт та напрацьовувати навички презентації та оформлення отриманих наукових результатів, готовності взяти на себе відповідальність за результати власного аналізу ситуації.

Ведучи мову про подальші шляхи оптимізації та розвитку застосування кейс-методу при викладанні дисципліни «Проблеми господарського права», доцільне більш широке застосування відео-формату та проведення наукового дослідження в межах виконання кейсу за завданням суб'єктів господарювання чи органів державного управління (на засадах безоплатності).

ПІДСЕКЦІЯ 3
ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ
ОСВІТИ.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА У ГАЛУЗІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

К.О. Калаченкова

В умовах конкуренції та неухильно зростаючого безробіття серед населення нашої країни особливої актуальності набуває гостра необхідність отримання практичних навичок роботи студентами-юристами. Практична підготовка студентів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття ступеня освіти.

Не маючи стажу роботи і досвіду, вчорашньому студентові досить важко, а іноді просто нереально, влаштуватися на роботу. Можливість отримати перші практичні навички юридичної професії студенти мають під час проходження практики. Занурення у конкретну професійну реальність стає неоцінним досвідом на шляху здобуття вищої юридичної освіти.

Однак проблема професійної підготовки майбутніх юристів виявляється у диспропорції між теоретичною та практичною базами на користь першої, в той час, як все більше цінуються саме практичні навички, і все складнішою стає адаптація випускника-юриста до практичної роботи.

Одним із засобів для розв'язання вказаних суперечностей є застосування зарубіжного досвіду у даній сфері.

Метою даного дослідження є аналіз зарубіжного досвіду щодо підготовки юристів та сучасного стану процесу підготовки юристів в Україні.

На сьогодні в Україні підготовкою фахівців-юристів займаються університети, інститути, технікуми та коледжі. Але низький ступінь співробітництва між закладами професійної юридичної освіти та підприємствами (установами організаціями) не дає можливості для становлення високоякісного й практичного аспекту освіти. Це призводить до однієї з постійних проблем для випускників ВНЗ